

บทที่ 2

ทฤษฎีแนวคิด และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่มีผลต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย โดยจำแนกเนื้อหาตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์ม โคนม (มาตรฐานฟาร์ม โคนม)
3. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

(อริป วัลไพจิตร, 2549) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกของแต่ละบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลแต่ละบุคคล ซึ่งอาจเป็นที่ยอมรับหรือถูกปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา และประสบการณ์ของบุคคลนั้นๆ

(สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, 2548) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมักแสดงออกมาเป็นคำพูด การปฏิบัติ เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ซึ่งอยู่ในจิตใจสำนึกของแต่ละบุคคล

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึก เป็นความเชื่อ การตัดสินใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีการอาศัย พื้นความรู้เดิม หรือประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นพื้นฐาน ซึ่งความคิดเห็นของบุคคลแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน อาจจะได้รับยอมรับหรือไม่ก็ได้

วิธีการวัดความคิดเห็น

(นพมาศ ชีรวะกิน, 2542) กล่าวว่า การสร้างมาตรฐานการวัดความคิดเห็น มีหลากหลายวิธีการ แต่ที่เป็นที่นิยมประกอบด้วย 4 วิธี ดังนี้

1. Likert Method เป็นการสร้างมาตรวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย เพราะเป็นการสร้างมาตรวัดในทางที่ชอบ หรือไม่ชอบ โดยให้มีการจัดลำดับแบ่งออกเป็นระดับ 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นต้น

2. Semantic Differential Scale (S-D Scale) เป็นวิธีวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติ โดยอาศัยคู่ความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี กับ เลว เป็นต้น

3. Guttman's Scale เป็นวิธีวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติ โดยอาศัยการจัดลำดับข้อความ ทัศนคติสูงต่ำเปรียบเทียบกัน

4. Thurston Method เป็นวิธีวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติออกมาเป็นปริมาณและนำมา เปรียบเทียบตำแหน่งไปในแนวทางเดียวกัน

โดยผู้ศึกษาใช้วิธีวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติ แบบ Likert Method ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ความคิดเห็น คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม (มาตรฐานฟาร์มโคนม)

(นิดารัตน์ ไพรคณะสก และคณะ, 2554) กล่าวว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออก ประกาศ เรื่อง มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542 และประกาศ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2551 ซึ่งได้มอบหมายให้กรมปศุสัตว์ดำเนินการ รับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ให้เป็นรูปธรรม โดยกรมปศุสัตว์มีหน้าที่ให้การรับรองมาตรฐาน ฟาร์มเลี้ยงสัตว์แก่ผู้ประกอบการที่สมัครใจขอรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โดย ประกาศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร ตามพระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตรพ.ศ.2551 ลงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552 เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์ม โคนม (มาตรฐานฟาร์มโคนม) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้ โคนมที่มีสุขภาพดี มีน้ำนมดิบ ที่มีคุณภาพปลอดภัย เหมาะแก่การบริโภค และไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

หลักเกณฑ์การตรวจประเมินการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์ม โคนม (มาตรฐานฟาร์มโคนม) แบ่งออกเป็น 9 ส่วน ประกอบไปด้วย

1. องค์ประกอบของฟาร์ม ประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

1.1 ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งของฟาร์ม ตั้งบนทำเลที่ไม่มีน้ำท่วมขัง อยู่ห่างจาก แหล่งปนเปื้อน เช่น โรงงาน แหล่งรวมขยะ หากอยู่ในสภาพเสี่ยงต้องหามาตรการป้องกันได้

1.2 ความเหมาะสมของผังและลักษณะของฟาร์ม มีการวางผังเป็นสัดส่วน แยกพื้นที่ เลี้ยงโคกับบ้านพักออกจากกัน มีโรงเก็บอาหารสัตว์ พื้นที่เก็บอุปกรณ์ เครื่องมือรีดนม มีรั้วรอบพื้นที่ การเลี้ยง ป้องกันบุคคลภายนอกและสัตว์พาหะเข้า-ออกได้

1.3 ความเหมาะสมของโรงเรือนที่เลี้ยงโคนม มีพื้นที่เพียงพอ ไม่น้อยกว่า 4 ตารางเมตร ต่อ ตัว โรงเรือนคงทนแข็งแรง ป้องกันแสงแดดและฝนได้ พื้นมีความลาดเอียง ระบายน้ำ ได้ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก รางอาหาร และน้ำ ทำความสะอาดง่าย และมีปริมาณเพียงพอ

2. อาหารสำหรับโค โดยอาหารโค จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ อาหารหยาบ เช่น หญ้าชนิดต่างๆ ต้นข้าวโพด ฯลฯ และอาหารข้น ซึ่งอาหารหยาบที่นำมาเลี้ยงโคนมนั้นต้องมีคุณภาพดี และเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุและสายพันธุ์ ส่วนอาหารข้นต้องมีคุณภาพตามกฎหมาย การควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ และต้องจัดเก็บอาหารในที่ที่เหมาะสม

3. น้ำใช้ในฟาร์ม แหล่งน้ำที่เลี้ยงโคนมต้องสะอาด และป้องกันการปนเปื้อนได้ และมีน้ำสะอาดเพียงพอสำหรับโคกินและใช้ในฟาร์ม

4. การจัดการฟาร์ม ประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

4.1 การจัดทำคู่มือการจัดการฟาร์ม ซึ่งประกอบไปด้วย การจัดการโคแรกคลอดถึงหย่านม โครุ่น โคสาว (ตั้งแต่หย่านมถึงผสมพันธุ์) โคท้อง โครีด แม่โคแห้งนม การจัดการด้านน้ำและอาหาร การควบคุมและการกำจัดสัตว์พาหะ การจัดการด้านสุขภาพ การจัดการเรื่องสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม

4.2 บุคลากร ผู้เลี้ยงโคนมต้องมีการฝึกอบรมการเลี้ยงโคนม ต้องมีสุขลักษณะที่ดี และมีการตรวจสุขภาพประจำปี และต้องมีสัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ควบคุมฟาร์มโคนม กำกับดูแลด้านสุขภาพโคนม

4.3 การทำความสะอาดและการบำรุงรักษา มีการทำความสะอาดโรงเรือนและอุปกรณ์รีดนมอย่างสม่ำเสมอ

5. สุขภาพสัตว์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

5.1 การป้องกันและควบคุมโรค ต้องระบุแหล่งที่มาของโคนมได้ ต้องมีการกักกันโรคและผ่านการตรวจรับรองสุขภาพจากกรมปศุสัตว์ การป้องกันเชื้อโรคจากภายนอกฟาร์ม มีระบบทำลายเชื้อโรค และมีบันทึกยานพาหนะและบุคคลที่เข้า-ออกฟาร์ม การสร้างภูมิคุ้มกันโรค มีโปรแกรมวัคซีน และถ่ายพยาธิ ตามความเหมาะสม การควบคุมโรค มีการติดตามสุขภาพและการจัดการรักษาโคป่วย กรณีเกิดโรคระบาด ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ ตามคำแนะนำของกรมปศุสัตว์

5.2 การบำบัดโรคโคนม ในการรักษาโรคต้องอยู่ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และใช้ยาตาม มกษ.9032 มาตรฐานสินค้าเกษตรเรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้ยาสัตว์ และจัดเก็บยาในที่ที่เหมาะสม

6. สวัสดิภาพสัตว์ โคนมควรมีอิสระในการเคลื่อนไหว และมีความปลอดภัย มีการดูแลตัดแต่งกีบ สำหรับโคป่วย บาดเจ็บหรือพิการ ควรมีการดำเนินการอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดการทรมานสัตว์

7. สิ่งแวดล้อม มีการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสม มีการจัดการกับซากสัตว์ตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม มีการจัดการกับมูลโคที่เหมาะสม ในกรณีที่มีน้ำเสียต้อง

ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีระบบบำบัดน้ำเสียให้เหมาะสมและมีคุณภาพน้ำตามที่ราชการกำหนด

8. การผลิตนํ้านมดิบ ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

8.1 ผู้รีดนมต้องมีสุขภาพดี ปราศจากโรคติดต่อที่แพร่ไปสู่โคนมหรือนํ้านม และต้องมีการปฏิบัติตามหลักสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี

8.2 การเตรียม โคนมก่อนการรีด ต้องทำความสะอาดบริเวณเต้านมให้สะอาด ทดสอบเต้านมอีกเสมอทุกครั้งก่อนการรีดนม กรณีใช้ยากับโคนม ต้องพักระยะหยุดยาให้ครบตามกำหนดก่อน และส่งนํ้านมตรวจสอบยาปฏิชีวนะตกค้าง ถ้าผ่านจึงจะสามารถส่งนํ้านมได้

8.3 การรีดนม ต้องถูกต้องตามหลักวิธี และหลังรีดเสร็จต้องจุ่มนํ้ายาจุ่มหัวนมทุกครั้ง อุปกรณ์ในการรีดนมต้องสะอาด ไม่มีกลิ่นอับ มีการทำความสะอาด ฆ่าเชื้อ ก่อนและหลังรีด

8.4 การขนส่งนํ้านมดิบ นํ้านมดิบที่รีดได้ ต้องบรรจุในถังและต้องรีบขนส่งไปยังศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบหรือโรงงานแปรรูปให้เร็วที่สุด และต้องทำความสะอาดถังนมโดยเร็ว

8.5 คุณภาพนํ้านมดิบ เนื่อนมไม่รวมมันเนย (Solid not fat) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 8.25 โปรตีน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.8 ไขมันทั้งหมด (Total Solid) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 12 จุดเยือกแข็งอยู่ระหว่าง -0.520 ถึง -0.525 องศาเซลเซียส ค่าความถ่วงจำเพาะที่ 20 องศาเซลเซียส มีค่า 1.028 ชั่วโมงการเปลี่ยนสีขอเมทรีลีนบลูมากกว่า 4 ชั่วโมง ปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ทั้งหมด ไม่เกิน 400,000 โคโลนี/มิลลิลิตร ปริมาณเซลล์โซมาติก ไม่เกิน 500,000 เซลล์/มิลลิลิตรไม่มียาปฏิชีวนะเมื่อทดสอบกับ Delvo Test หรือ AM Test หรือชุดทดสอบของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

9. การบันทึกข้อมูล มีระบบบันทึกประวัติ โคนม (ศท.1) ของกรมปศุสัตว์ ระบบการบันทึกเกี่ยวกับการบริหารฟาร์ม เช่น ข้อมูลด้านบุคลากร การฝึกอบรม การตรวจสุขภาพของคน รวมถึงระบบการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านผลผลิต เช่น ข้อมูล โคนม การให้อาหารและนํ้าการจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพสัตว์ รวมถึงการให้ผลผลิต

โดยผู้ศึกษา ใช้หลักเกณฑ์การตรวจประเมินการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์ม โคนม (มาตรฐานฟาร์ม โคนม) ในการออกแบบแบบสอบถามที่ใช้ในการวัดความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรมินทร์ วิณิชัยกุล (2551) ได้ศึกษาเรื่อง โครงการสำรวจมาตรฐานฟาร์มโคนม และการผลิตน้ำนมดิบของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยเขตจังหวัดเชียงใหม่ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่ มีฟาร์มโคนมที่เป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่ฮ่องสอน จำนวน 88 ฟาร์ม และสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ อำเภอสันกำแพง จำนวน 93 ฟาร์ม ซึ่งได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาอธิบายแต่ละองค์ประกอบของมาตรฐานฟาร์ม ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานฟาร์ม และองค์ประกอบถูกวิเคราะห์ด้วยการทดสอบแบบไคสแควร์ มีฟาร์มโคนมผ่านมาตรฐานฟาร์ม ของสหกรณ์โคนมแม่ฮ่องสอน ร้อยละ 19.32% (17/88) และสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ อำเภอสันกำแพง ร้อยละ 43.01% (40/93) ผลจากสถิติแบบพรรณนาแสดงให้เห็นว่า ระบบการบันทึกข้อมูลมีมาตรฐานต่ำที่สุด และส่วนองค์ประกอบฟาร์มไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ($P = 1.00$) ทั้งสองสหกรณ์ คุณภาพน้ำนมเกือบทั้งหมดระหว่างการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ควรมีการส่งเสริมระบบบันทึกข้อมูลเพื่อเพิ่มฟาร์มโคนมรายย่อยให้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มให้มากขึ้น

ปาจริย์ คงเยี่ยม (2551) ได้ศึกษาเรื่องผลการดำเนินธุรกิจฟาร์มโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนม หลังการได้รับรองมาตรฐานฟาร์มโคนมอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เก็บรวบรวมข้อมูลจาก สมาชิกสหกรณ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มโคนม จากสหกรณ์โคนมไทย-เดนมาร์ก พัฒนานิคม จำกัด จำนวน 52 ตัวอย่าง พบว่า ผลตอบแทนในการเลี้ยงโคนมหลังได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มโคนมเพิ่มขึ้นจากเดิม เนื่องจากราคาและปริมาณที่เพิ่มขึ้นส่วนต้นทุนการผลิตนั้นก็เพิ่มขึ้นเช่นกันแต่เพิ่มขึ้นน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์โคนมที่ว่า การปรับปรุงฟาร์มโคนมให้ได้มาตรฐานส่งผลกระทบต่อราคาและปริมาณน้ำนมดิบให้เพิ่มขึ้น เมื่อการวิเคราะห์การลงทุนในการปรับปรุงมาตรฐานฟาร์มโคนมระยะเวลา 6 ปี โดยใช้อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 3.83 ทำให้ทราบว่า การลงทุนปรับปรุงฟาร์มเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าอย่างยิ่ง โดยมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value :NPV) เท่ากับ 439,915.58 บาท อัตราส่วนผลได้ต่อต้นทุน (Benefit/Cost :B/C Ratio) เท่ากับ 1.15 และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal Rate Return :IRR) เท่ากับ 89.75 ต่อปีตามลำดับ

คลใจ ชรรมนันท์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อย อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยเก็บข้อมูลจาก เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำนวน 133 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่

เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 45 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีรายได้ภายในครัวเรือนเฉลี่ย 90,052.63 บาทต่อปี มีภาวะหนี้สินเฉลี่ย 58,973.68 บาท ได้รับข้อมูลข่าวสารด้าน โคนม จากเพื่อนเกษตรกรมากที่สุด ส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เคยศึกษาดูงาน/ฝึกอบรม เกี่ยวกับด้าน โคนม และได้รับการสนับสนุนจากสหกรณ์ โคนมจังหวัดลำพูน เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์ม มีทัศนคติในระดับที่เห็นด้วยต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนม ในด้านการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนมของเกษตรกรรายย่อยพบว่าอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนมของเกษตรกรรายย่อยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนม และทัศนคติของเกษตรกรต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนม

ประเสริฐ โพธิ์ภาค (2555) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการฟาร์ม โคนมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี : กรณีศึกษาจังหวัดสุโขทัย โดยเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้เลี้ยง โคนมและส่งนํ้านมดิบกับศูนย์ส่งเสริมการเลี้ยง โคนมขององค์การส่งเสริมกิจการ โคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ของจังหวัดสุโขทัย จำนวน 66 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด พบว่า การจัดการฟาร์ม โคนมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีเกณฑ์การประเมินทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบของฟาร์ม 2) การจัดการฟาร์ม 3) การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ 4) การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม 5) การผลิตนํ้านมดิบ การเก็บรักษาและการขนส่งนํ้านมดิบ ซึ่งปัญหาในการทำมาตรฐานฟาร์ม มีทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยส่วนใหญ่ เป็นปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ในการเลี้ยง โคนมที่จำกัด เกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อกำหนด และไม่มีบ่อจุ่มนํ้ายาฆ่าเชื้อโรคเข้า-ออกฟาร์ม

พุทธิชาติ คาคณินท (2556) ได้ศึกษาเรื่องสำรวจความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์ม โคนมของเกษตรกรในจังหวัดนครสวรรค์ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม เกษตรกรผู้เลี้ยง โคนมในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 73 ราย ระหว่างเดือน พฤษภาคม – กรกฎาคม 2556 พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์ม โคนมในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับการต่ออายุ รับรองมาตรฐานฟาร์ม โคนม มีทัศนคติเชิงบวกว่า มาตรฐานฟาร์มมีประโยชน์ทั้งในด้านคุณภาพ นํ้านม ป้องกันโรค ไม่ก่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) ในระดับเห็นด้วย ส่วนทัศนคติเชิงลบ เห็นว่า เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายและภาระงาน เกษตรกรเห็นด้วยเกี่ยวกับการที่ผู้ตรวจรับรองควรมีการแจ้งวิธีการตรวจประเมินและให้เกษตรกรมีส่วนร่วมและมีความเข้าใจที่ถูกต้องในการปรับปรุงฟาร์มให้ได้มาตรฐาน และเกษตรกรควรมีแรงจูงใจเพื่อให้เกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มโดยการเพิ่มราคานํ้านม